

УДК 81'25:316.77
М58

Рекомендовано до друку вченою радою ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» (протокол № 6 від 28 лютого 2019 року)

Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку : тези II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Переяслав-Хмельницький, 15 березня 2019 року) / Гол. ред. К. І. Мізін; ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». – Переяслав-Хмельницький, 2019. – 233 с. (Електронна книга).

Редакційна колегія: К.І. Мізін, д-р філол. наук, проф. (гол. ред.), Л.П. Летюча, канд. філол. наук, доц. (заст. гол. ред.), Н.В. Швець, канд. філол. наук (відп. ред.).

До збірника увійшли тези доповідей, які стали предметом обговорення учасників II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку» у м. Переяслав-Хмельницький 15 березня 2019 року. Тези конференції надруковані українською, російською, англійською, французькою мовами та розподілені у збірнику за секціями, що заявлені у програмі конференції.

Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних спеціальностей.

Crosscultural communication and translation studies: common issues and development prospects : the second International scientific and practical Internet conference proceedings (Pereiaslav-Khmelnyskyi, March 15, 2019) / Ed. by K.I. Mizin; SHEE «Pereiaslav-Khmelnyskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University». – Pereiaslav-Khmelnyskyi, 2019. – 233 p. (Digital book).

This volume includes proceedings of the second International scientific and practical Internet conference «Crosscultural communication and translation studies: common issues and development prospects», which took place in Pereiaslav-Khmelnyskyi on the 15th of March 2019. The proceedings are published in Ukrainian, Russian, English and French, they are grouped according to the conference workshops.

This book is presented for scholars, lecturers, post-graduate students and Philology students.

Відповідальність за достовірність викладених у публікаціях фактів, а також за можливі огріхи щодо технічного оформлення цих публікацій несуть їхні автори.

УДК 81'25:316.77
М58

© ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», 2019

<i>Козубенко Л.</i> Художня своєрідність перекладу П. Грабовським кантати Р. Бернса «Веселі жебраки»	118
<i>Леміш Н.</i> Відтворення лексико-граматичних особливостей англомовних технічних паспортів на присадки до нафтопродуктів в перекладах українською мовою	121
<i>Литвин І.</i> Метафори в оригіналі та перекладі роману Ю. Винничука «Танго смерті»	123
<i>Никончук М.</i> Відтворення метафор та метонімій у перекладацькій практиці ..	126
<i>Опанасенко Ю.</i> Труднощі перекладу детективної прози А. Конан Дойла	127
<i>Панасовська А.</i> Відтворення лінгвостилістичних особливостей жанру психологічний трилер при перекладі (на матеріалі роману Пола Гукінза «Глибоко під водою»)	130
<i>Сердюк Н.</i> Особливості перекладу іронії художніх текстів українською мовою (на прикладі оригіналу та перекладів оповідання Е.А. По «The Cask of Amontillado»).....	133
<i>Твердохліб А.</i> Поняття «стратегії» у перекладознавстві.....	135
<i>Telling D.</i> Translation of Literary and Sacral/Religious Works.....	137
<i>Трускавецький С.</i> Особливості перекладу художнього твору	141
<i>Уманець А.</i> Stylistic devices correlating with pun	143
<i>Фальковська А.</i> Особливості використання граматичних трансформацій при перекладі (на прикладі роману Дж. Селінджера «The Catcher in the Rue»)	144
<i>Христич Н.</i> Особливості англо–українського науково-технічного перекладу у сфері нафтовидобування.....	147
<i>Хрін І.</i> До питання художнього і галузевого перекладу	149
<i>Цепенюк Т.</i> Стратегії перекладу архаїзмів.....	151
<i>Циганкова А.</i> Специфіка перекладу фразеологізмів (на матеріалі роману Дж. Стейнбека «The Winter of Our Discontent»)	153
<i>Швець Н.</i> Лінгвокогнітивний вимір перекладу метафор (на матеріалі роману Л. М. Montgomery «Anne of Green Gables»)	155
СЕКЦІЯ №6. ПРОБЛЕМИ ВІДТВОРЕННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ ТА ЕТНОУНІКАЛЬНОЇ СЕМАНТИКИ	158
<i>Веклич О.</i> Діалектна лексика Грації Деледди як проблема для перекладача	158
<i>Жданюк І.</i> Лінгвокультурні особливості як проблема перекладу.....	160
<i>Кінаш Л.</i> Lingo-cultural problems of translation of phraseological units	162
<i>Колесник О.</i> Лінгвосеміотика «гендерної міфології»	164
<i>Кононенко І.</i> Засоби перекладу англомовних фразеологічних одиниць з компонентом «time» українською мовою	166
<i>Костик Є.</i> Труднощі відтворення українських власних назв латиницею.....	168
<i>Марченко Н.</i> Граматичні перетворення у процесі перекладу етнографічних реалій	171
<i>Нечипоренко В.</i> Ethnocultural factors affecting intercultural communication effectiveness	174

descriptive way: *out of a clear blue of the sky* – *рантом, зненацька*; *white elephant* – *подарунок, якого важко позбутися*; *once in a blue moon* – *рідко, коли-не-коли, вряди-годи*; *black and blue* – *побитий, у синцях*; *get the blues* – *захандрити*; *between the devil and deep blue sea* – *між двох вогні*; *scream blue murder* – *кричати несамовито*; *green-eyed monster* – *ревнощі*. The same phenomenon can be observed in the Ukrainian language, for example: *напитися до зеленого змія* – *to be drunk as a lord (skunt)*, *пукати червоного півня* – *to set fire to, пукнути комусь червону юшку* – *to be beaten up*. Let's illustrate it with the cross-cultural representation of anger: *to see red/ іскри з очей сиплються*. It is worth noticing that in the Ukrainian language anger is also exemplified via natural phenomena such as thunder and lightning as in the following examples: *метати громи і блискавки, метати перуни*.

To sum up, there is a close connection between the culture of the country, its history and phraseology. National peculiarities can be observed between the compared languages. Common and specific properties of phraseology of Ukrainian and English languages containing PUs with a colour-naming component have been found, that's why we can say about cultural universality of ideas in both languages, while differences are certain manifestations of national specificity, reflecting the character of people, their spiritual life, temperament, so on.

REFERENCES

1. БАРАНЦЕВ, К.Т. (2005): *Англо-український фразеологічний словник*. К.: Знання.
2. *Chambers Dictionary of Idioms: English-Ukrainian semibilingual* (2002). К.: Всеуито.
3. *Oxford Dictionary of Idioms* (2005). Oxford: Oxford University Press.

*Олександр Колесник
(Київський університет імені Бориса Грінченка)*

ЛІНГВОСЕМІОТИКА «ГЕНДЕРНОЇ МІФОЛОГІЇ»

Орієнтація сучасної соціолінгвістики на дослідження «гендерних особливостей» одиниць мови та мовлення [3] віддзеркалює як поступ людської цивілізації так і розвиток «міфологічної аксіоматики», на основі якої розбудовуються методологічні

Сучасний нам варіант цивілізаційної моделі доволі парадоксальний, що, зокрема, проявляється у появі понять і відповідних термінів на зразок «трансгендер» і «цисгендер». Так, «transgender» демонструє динаміку поступу певної відкритої системи (людини), що здійснює адаптивну переорієнтацію у соціальному середовищі, при чому така переорієнтація відбувається з порушенням «вихідної програми розвитку». У свою чергу, «cisgender» позначає людей, чия біологічна стать збігається з гендером (набором соціально-орієнтованих характеристик). Це поняття, що віддзеркалює певний стан речей, є «системно надлишковим» (у контексті здорового глузду – непотрібним) і

свідчить про невідповідність чинних соціальних буттєвих сценаріїв універсальним законам природи. Нарешті, наявність значної кількості «перехідних гендерних форм» та «середнього гендеру», у поєднанні з домінуванням цифрового способу взаємодії індивідів, сприяє розмиванню сутності «мовної особистості» або «носія національної картини світу».

З одного боку, поява гендерних маркерів у мовних системах віддзеркалює «природну еволюцію» мов (пор. неологізми-фемінітиви на позначення певних професій у Канадському варіанті французької мови типу *cheffe* (шеф-кухарка), *écrivaine* (письменниця), *ingénieure* (інженерка), *une médecin* або *une docteure* (лікарка)), що насправді свідчить про об'єктивні ментальні і культурологічні трансформації носіїв мовного коду як лінгвоспільноти. З іншого боку, гендерологія є інструментом політ-технологічних маніпуляцій і джерелом вторинної міфології як основи глобалістичної уніфікованої культури. Так, ідеологія «гендерної перспективи», де поняття «гендерний мейнстрімінг» (англ. «Gender Mainstreaming») постає центральним концептом вторинної «науково-методологічної міфології» [2], що підтримується на рівні ООН та визначає навмисний пошук ознак «гендерного мовлення» / «гендерної дискримінації» (як приклад на рівні «наївної концептуальної картини світу» – див. коментарі в Youtube до відеокліпу пісні «*Sons of Odin*» з критикою вибору виключно одиниці «sons» у назві і тексті пісні), спроби обґрунтувати відхід від «андроцентризму» у концептуальних і мовних картинах світу, доволі штучний пошук гендерних ознак мовлення щонайменше п'яти гендерів і визнання їхньої рівності у всіх соціальних контекстах тощо.

У добу панування інформаційних технологій та електронного інформаційного простору, в якому статєва ідентифікація учасників спілкування переважно залишається затемненою, використання мовного коду віддзеркалює уніфікацію моделей комунікативної поведінки мовців, розмивання власне категорії «стать» (у широкому сенсі – стирання граничних опозем універсальної категорії, що у перспективі перетворює людину на неприродну сутність), а також трансформації власне у мовних кодах, котрі уявляються нами як накопичення «системних помилок», здатних перешкоджати виконанню мовними системами набору традиційних функцій та, врешті-решт, руйнувати їх.

З огляду на низку феноменів об'єктивної реальності, серед яких відзначимо розмивання поняття «гендер» і виникнення цілої низки «гібридизованих гендерів», що супроводжується довільною зміною як статі так і гендерних параметрів особистості (пор. *Make love... like a man* (Def Leppard, 1992), *He is a woman, she is a man* (Scorpions, 1977), *I fuck like a beast* (W.A.S.P., 1984), *I'm an animal, there's an animal in me – I'm gonna set it free* (Manowar, 1984)), нетиповими типологічними ознаками дискурсів (що можуть моделювати всередині художнього дискурсу), породжуваних чоловіками і жінками у різних контекстах, а також обмежену кількість морфологічних гендерних маркерів у системі англійської мови як аналітичної, основна увага до виділення гендерної специфіки метонімії полягає саме у співвіднесенні їх з наборами концептів, які можна ідентифікувати як «фемінінні», «маскулінні» або «нейтральні».

У нашому розумінні [1], «гендерна специфіка» мовних знаків і дискурсивних конструктів віддзеркалює особливості категоризації та концептуалізації світу, при чому фокус концептуалізації визначається сутністю категоріальних опозем «чоловіче» :: «жіноче». Останні, у результаті інтерпретації лінгвосеміотичних характеристик міфопоетичних номінацій СТИХІЙ (як енергій та сил, що визначають специфіку населеного людством часо-простору в астрофізичному масштабі) у індоєвропейських мовах, уявляються як аберації опозицій «вогонь» :: «земля» (1), «повітря»::«вода» (2) та ін., що в абстрактному універсологічному сенсі співвідносяться з компліментарною кореляцією «причина» ~ «простір можливостей» або «програма» ~ «ресурси» (1), а також «енергія взаємодії» ~ «прогнозовані результати, перспективи» (2) що визначають стійкий характер поступу відкритих систем (у тому числі соціальних інститутів).

ЛІТЕРАТУРА

1. КОЛЕСНИК, О.С. (2016): *Мова та міф у вимірі міждисциплінарних студій: монографія*. Чернігів: Десна-Поліграф.
2. ВАХТЕР, J. (2003): *Positioning Gender in Discourse: A Feminist Methodology*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
3. LAKOFF, R. (1973): *Language and Woman's Place. Language in Society*. Vol. 2, No. 1. Cambridge University Press. p. 45–80.

Інна Кононенко

(ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»)

ЗАСОБИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З КОМПОНЕНТОМ «TIME» УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

У лінгвістиці набуває актуальності дослідження у галузі фразеології, що вивчає склад фразеологізмів мови в його сучасному стані та історичному контексті.

Фразеологічні одиниці – це структурно, лексично та семантично стійкі сполучення слів або речення, які у більшості випадків мають значення, яке не відповідає сукупності значень їхніх компонентів. Невід’ємною рисою ідіоматичних (фразеологічних) одиниць є їхня метафорична природа, а відтак, і метафоричне застосування.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю аналізу фразеологізмів, що містять у своїй структурі компонент «time» у конотативному й семантичному аспектах.

У ході проведеного дослідження було розглянуто англomовні фразеологічні одиниці з компонентом «time» та варіанти їх перекладу українською мовою у загальному дискурсі.

Переклад сталих одиниць передається за допомогою еквівалентів, калькування та описового перекладу, що в деяких випадках не зменшує їх